

ARKEOLOGISK FÖRUNDRERSÖKNING

ODENSJÖ
RAÄ 123 & 124

Odensjö 3:11
Odensjö sn
Ljungby kommun
Kronobergs län
Småland

Åsa Jönsson

SMÅLANDS MUSEUM
RAPPORT 2001:11

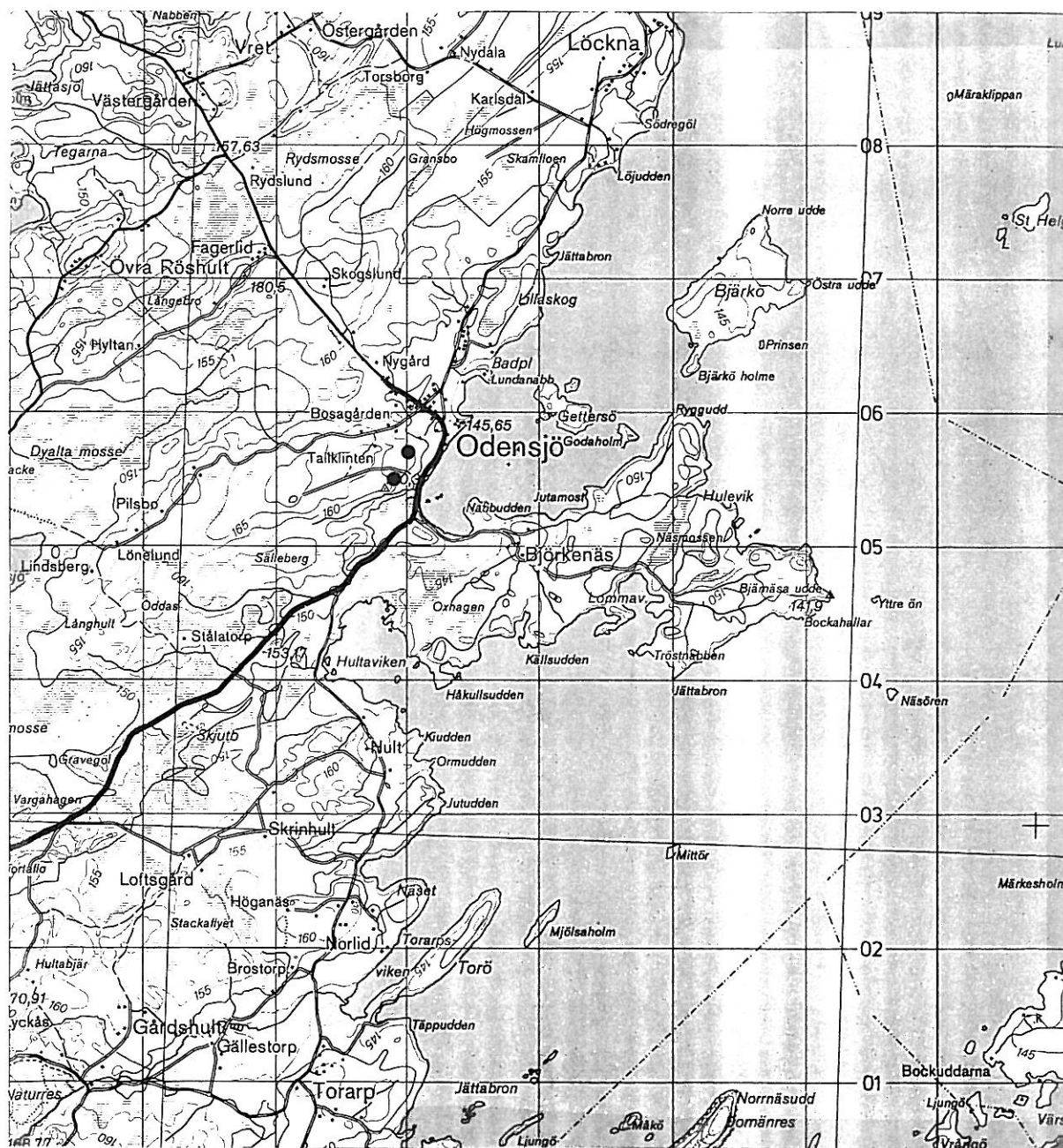
© 2001 Smålands museum
Allmänt kartmaterial: Copyright Lantmäteriverket. Medgivande 507-98-29
Produktion och distribution:
Smålands museum, Box 102, 351 04 Växjö
Växjö 2001
ISSN 1403-2902

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	s. 3
TOPOGRAFI OCH GEOLOGI	s. 4
SJÖN BOLMENS UTVECKLING	s. 4 - 5
FORNLÄMNINGSMILJÖ	s. 5
FORSKNINGSHISTORISK BAKGRUND	s. 6
BAKGRUND OCH SYFTE	s. 7
METOD OCH GENOMFÖRANDE	s. 7 - 8
UNDERSÖKNINGSRESULTAT	s. 8
Topografi och markskador	s. 8 - 9
Avgränsning av boplatserna	s. 9 - 10
Fynd	s. 10 - 11
<i>Relativ datering</i>	s. 11
<i>Stratigrafiska förhållanden</i>	s. 11
<i>Osteologisk analys</i>	s. 11 - 12
Anläggningar	s. 12
¹⁴ C- datering och vedartsanalys	s. 13
Strukturer inom boplatserna	s. 13 - 14
Bevaringsförhållanden för organiskt material	s. 15
Röjningsröse eller grav?	s. 15
TOLKNING OCH DISKUSSION	s. 16
RAÄ 123	s. 16 - 17
RAÄ 124	s. 17 - 18
SAMMANFATTNING	s. 18
TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA DATA	s. 19
LITTERATUR	s. 19 - 20
BILAGA A	
BILAGA B	

INLEDNING

Smålands museum har genomfört en arkeologisk förundersökning inom en del av fastigheten Odensjö 3:11 i Odensjö socken, Ljungby kommun. Undersökningsområdet är beläget vid sjön Bolmens västra strand, ca 300 m söder om Odensjö kyrka och strax väster om väg 546 (fig. 1). Förundersökningen motiverades av att det aktuella området detaljplaneläggs för bostadsbebyggelse, samt av att det vid en arkeologisk utredning på platsen framkom spår av två tidigare oregistrerade stenåldersboplatser (Kihlstedt 2000). Fältarbetet för den arkeologiska förundersökningen utfördes från den 19:e till den 27:e oktober år 2000, på uppdrag av Ljungby kommun och efter beslut av Länsstyrelsen i Kronobergs län (Dnr 220-4153-00).



Figur 1. Utdrag ur topografiska kartan 5D SV. De båda boplatsernas lägen är markerade med punkter. Skala 1:50 000

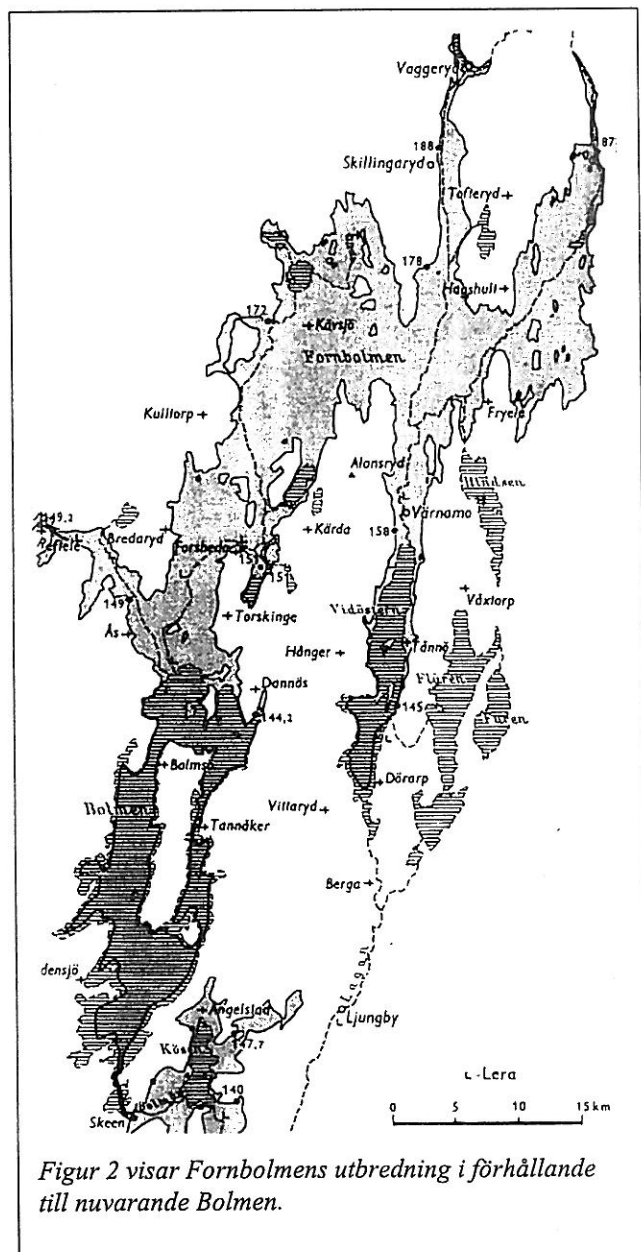
TOPOGRAFI OCH GEOLOGI

Odensjö ligger i västra delen av Kronobergs län vid sjön Bolmens sydvästra strand. Denna del av länet är relativt flackt med endast ett fåtal berg som förändrar reliefen. Området har länets högsta årsnederbörd, eftersom varma havsvindar kyls av när de når den småländska högplatån. Till följd av det täcks stora arealer av olika våtmarkstyper. I området finns också en mängd sjöar och Bolmen är länets näst största sjö. Berggrunden domineras av gnejs, med ett fåtal inslag av basisk grönsten. Inget av grönstensstråken går dock i närheten av undersökningsområdet (Willstedt 1989:13ff). Den vanligaste jordarten är morän, men det finns också en mängd isälvsavlagringar som sträcker sig i nord – sydlig riktning. Undersökningsområdet är beläget på en rullstensås, som följer längs en lång sträcka av Bolmens västra strand (Geologiska kartan från 1875. Skala 1:200 000).

SJÖN BOLMENS UTVECKLING

Bolmens vattenstånd ligger idag ca 141 m ö. h. Det är inte klarlagt i vilken omfattning vattenståndet har påverkats av sänkingsföretag under de senaste århundradena. Enligt den inventering av sjösänkningar som genomförts av Länsstyrelsen i Kronobergs län, fanns under 1800-talet planer på en sänkning av Bolmen. Det företaget fick troligen endast begränsad omfattning och sannolikt gick större delen av sänkningen förlorad i samband med den reglering som skedde under 1940-talet (Sänkta och utdikade sjöar i Kronobergs län).

För att förstå de stenåldersboplatser som påträffats runt Bolmen, är det dock andra och betydligt tidigare processer som är av betydelse. Efter inlandsisens avsmältning började landmassan höja sig och när höjningen avslutats i Skåne fortsatte den fortfarande längre upp i landet. Det medförde att många sjöar, bland annat Bolmen, tippade. Redan i slutet av 1800-talet diskuterade geologerna De Geer och Sundelin Bolmens tippning, men tyvärr finns det ingen modern forskning om hur och när det skedde. Under en stor del av stenåldern var dock Bolmen förmodligen betydligt större än idag. Den sträckte sig ända upp till Vaggeryd i Jönköpings län och omfattade även sjön Vidöstern som utgjorde en lång vik (fig. 2). Den vanligaste förklaringen till vattenytans



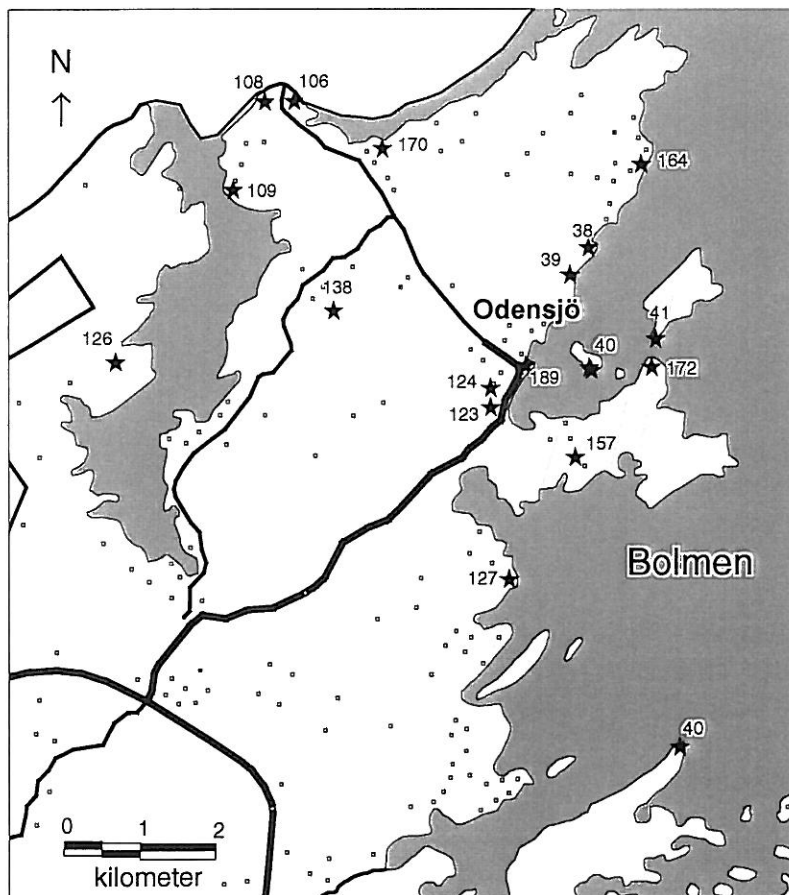
Figur 2 visar Fornbolmens utbredning i förhållande till nuvarande Bolmen.

sänkning är att det skedde relativt hastigt, i samband med att det nuvarande utloppet i söder kom i bruk och ersatte det gamla vid Reftele i väster (Persson 1997:10).

Om detta skedde efter att boplatserna vid det aktuella undersökningsområdet användes, får deras läge på många sätt en annan tolkning. I stället för strandnära boplatser som de är nu och som är det vanligaste bebyggelseläget, betyder det att de lokaler kan ha legat flera hundra meter från sjön.

FORNLÄMNINGSMILJÖ

Runt hela Bolmen finns ett flertal stenålderslokaler registrerade och bara i närområdet kring de aktuella boplatserna, RAÄ 123 och 124, finns ett femtontal kända lokaler (fig. 3). De är belägna längs strandkanterna och på uddar i sjön. Flertalet av lokalerna är registrerade som boplatser med fynd av framförallt flintavslag och något kvartsavslag (RAÄ 39, 40, 41, 106, 108, 109, 138, 164, 172, 189 i Odensjö sn och 40 i Annerstad sn). De övriga lokalerna är fyndplatser för skafthålsyxor, trindyxor, stridsyxor och tvärpilar (38, 126, 127, 157 och 170). Endast ett fåtal av dessa registrerade boplatser är undersökta, varför det inte finns närmare information om deras storlek och datering. Det är dock klart att Bolmenområdet har omfattat ett flertal attraktiva boplatzlägen under stenåldern.



Figur 3 visar stenåldersboplatserna i närheten av RAÄ 123 och 124. Skala 1:100 000.

FORSKNINGSHISTORISK BAKGRUND

Fornlämningarna kring Bolmen drog tidigt till sig hängivna fornforskare. En av de första var L.F. Palmgren. Han var präst, men under åren 1874 till 1877 inventerade han fornlämningar i Kronobergs och Jönköpings län och resultaten publicerades i Svenska Fornminnesföreningens tidskrift (Palmgren 1878). Palmgren registrerade ett antal boplatser längs Bolmens stränder, bland annat lokalerna på Gettersö och Lönne nabb i sjöns södra del och boplatserna vid Draftinge by i Ås socken, Jönköpings län (Taffinder 1982:6).

Inventeringar liknande de Palmgren gjorde, är karaktäristiska för den tidiga stenåldersforskningen i Småland. Knut Kjellmark som var förskollärare och doktor i arkeologi, var främst intresserad av stenålder och under början av 1900-talet registrerade han en stor del av de stenåldersboplatser som vi idag känner till i länet. Sina resultat publicerade han i *Värends fornminnen* (1932-1944). Kjellmark koncentrerade sina stenåldersinventeringar till Mörrumsåns vattensystem, som han menade var den viktigaste och äldsta invandringsvägen för människorna till småländska höglandet. Han gjorde dock även arkeologiska undersökningar av Draftingeboplatserna vid Fornbolmens norra strand (Taffinder 1982:6).

Uno Sundelin var geolog och under början av 1900-talet inventerade han stenåldersboplatser längs södra Sveriges åsystem. Hans mål var att förstå vilken av vattenvägarna som de första bosättarna på småländska höglandet hade använt. Tillsammans med boplatserfynd av flinta noterade han även fossila förekomster av sjönöt (*Trapa natans*), som han menade hade införts och kultiverats av de första bosättarna för sitt höga näringsvärde (Sundelin 1921). Sundelin studerade Fornbolmens åsystem och kom fram till att det ursprungliga avrinningsområdet vid Reftele, som mynnade ut i Nissan, var den väg som de första människorna hade tagit sig till Bolmenområdet (Sundelin 1921:152). Liksom Kjellmark menade han dock att Mörrumsån var den tidigaste invandringsvägen.

Oskar Lidén var den forskare som koncentrerade sig mest till Bolmenområdet och den västra delen av Kronobergs län. Till skillnad från Kjellmark och Sundelin menade han att Lagan var den viktigaste invandringsvägen till småländska höglandet. Under början av 1900-talet undersökte Lidén boplatserna på Gettersö, som han menade var en handelsstation för människorna i Bolmenområdet och Skåne (Lidén 1943).

Efter mitten av 1900-talet avtog arkeologernas intresse för Småland och det gjordes inte längre några större vetenskapliga publikationer. Mindre undersökningar har genomförts under hela perioden fram till början av 1990-talet, men i ett nationellt perspektiv har den arkeologiska verksamheten varit mycket låg. Det förklarar till viss del varför Kronobergs län under en lång tid legat vid sidan om den arkeologiska forskningsfronten (Hansson 2000:14). Från början av 90-talet har dock fältarkeologin i Kronobergs län fått ett uppsving. Delvis beroende på att ett flertal större vägbyggnadsprojekt har genomförts och delvis för att Riksantikvarieämbetets reviderade fornminnesinventering påbörjats. Ytterligare en orsak kan vara att kraven på högre vetenskaplighet har ökat för exploateringsarkeologin. Ingen av de nyare undersökningarna har dock berört stenåldern i Bolmenområdet och kunskapen om periodens bebyggelseutveckling i regionen är därför fortfarande mycket dålig.

BAKGRUND OCH SYFTE

Som framgått är de stenåldersboplatser som undersökts i modern tid inom länet mycket få. Behovet av att bygga upp en regional kunskap kring stenålderns bebyggelseutveckling, samt boplatsernas struktur och karaktär i förhållande till de naturgeografiska förutsättningarna i länet, är därför mycket stort. Genom en bättre kännedom om redskaps- och artefakttyper, teknologi, råmaterialutnyttjande och byggnadsspår, finns det möjlighet att göra jämförelser med undersökningsresultat från andra regioner. På det sättet kan man diskutera bebyggelse- och samhällsstrukturer, kulturella likheter och skillnader, samt kontaktvägar vid olika tidpunkter under stenåldern.

Det övergripande syftet med den aktuella förundersökningen inom Odensjö 3:11 var att undersöka de båda stenåldersboplatsernas informationspotential, i förhållande till de ovan nämnda kunskapsmålen. Mer konkret kan syftena uttryckas som att:

- klarlägga boplatsoområdenas utbredning och avgränsningar
- preliminärt datera boplatserna och klarlägga deras inbördes kronologiska förhållande
- få en uppfattning om fyndsammansättning och fyndfrekvens
- få en uppfattning om det fyndförande lagrets tjocklek och de stratigrafiska förhållandena
- klarlägga om anläggningar förekommer och i så fall vilken karaktär de har
- få en uppfattning om boplatsernas inre struktur och funktion genom fyndens och de eventuella anläggningarnas karaktär och utbredning
- klarlägga bevaringsförhållandena för organiskt material och förutsättningarna för makrofossilanalys, då det är avgörande för tolkningar angående ekonomi, närmiljö och bebyggelsestruktur.

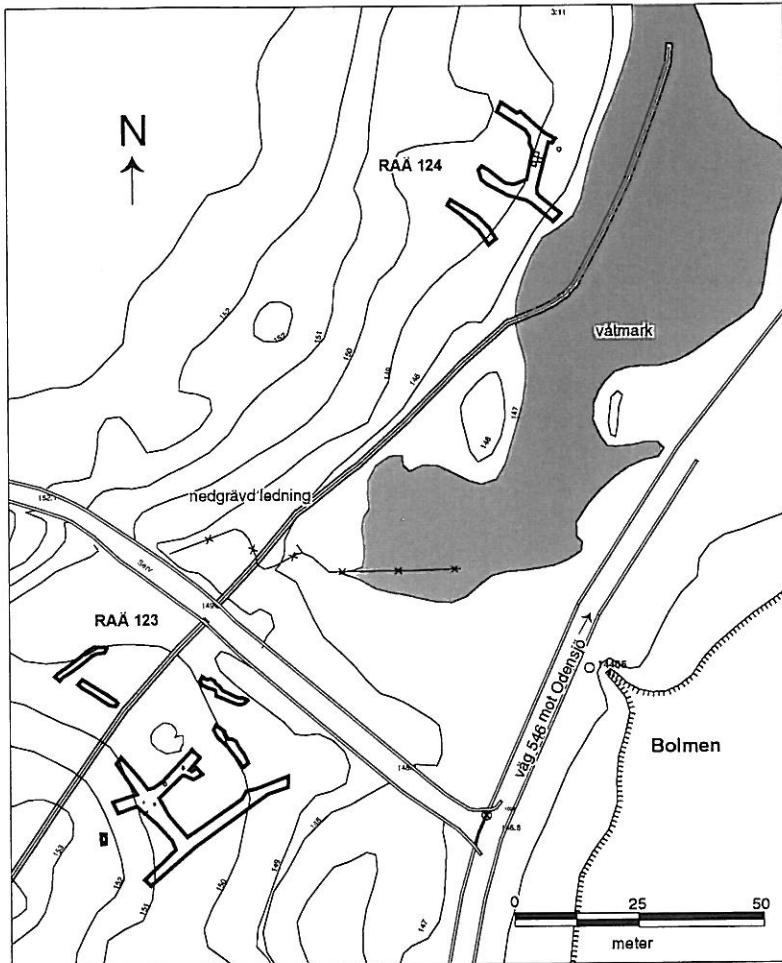
Syftet var även att klargöra att ett förmodat historiskt röjningsröse inom RAÄ 123, verkligen var ett röjningsröse och inte en grav.

METOD OCH GENOMFÖRANDE

För att nå undersökningens syften grävdes ca 480 m² schakt med en traktorgravare. Schakten placerades dels jämnt över undersökningsområdena för att avgränsa boplatserna, dels i anslutning till utredningens fyndförande schakt. (se fig 4). I samband med avbaningen rensades alla ytor med fyllhammare och vissa ytor handrensades även med skärslev. Inom de fyndförande schakten grävdes totalt åtta meterrutor för hand. De grävdes i 5 cm stick för att klarlägga de fyndförande lagrens tjocklek, samt de stratigrafiska förhållandena. Jordmaterialet var tänkt att torrsållas, men det var inte genomförbart eftersom marken var vattenmättad och möjligheter till vattensållning inte fanns vid undersökningen.

För att få en uppfattning om anläggningarnas karaktär, samt för att kunna samla in kol- och makrofossilprover, undersöktes alla de anläggningar som framkom. En mindre kontroll gjordes också av den lilla våtmarken mellan undersökningsområdena, för att avgöra om den kunde innehålla växtmaterial och pollen samtida med boplatserna. Det förmodade odlingsröset undersöktes genom att grästorven på halva röset schaktades av med maskin. Därefter rensades röset med skärslev.

¹⁴C- analyserna gjordes av Göran Possnert vid Ångströmlaboratoriet, Uppsala universitet och makrofossilanalyserna av Mats Regnell vid UV-syd i Lund. Osteologisk analys genomfördes av Ola Magnell vid Arkeologiska institutionen i Lund. Alla inmätningar på undersökningsplatsen gjordes med hjälp av mättekniker från Ljungby kommun.



Figur 4 visar förundersökningschakten inom RAÄ 123 och 124, samt boplatsernas geografiska relation till varandra och det omgivande landskapet.

UNDERSÖKNINGSRESULTAT

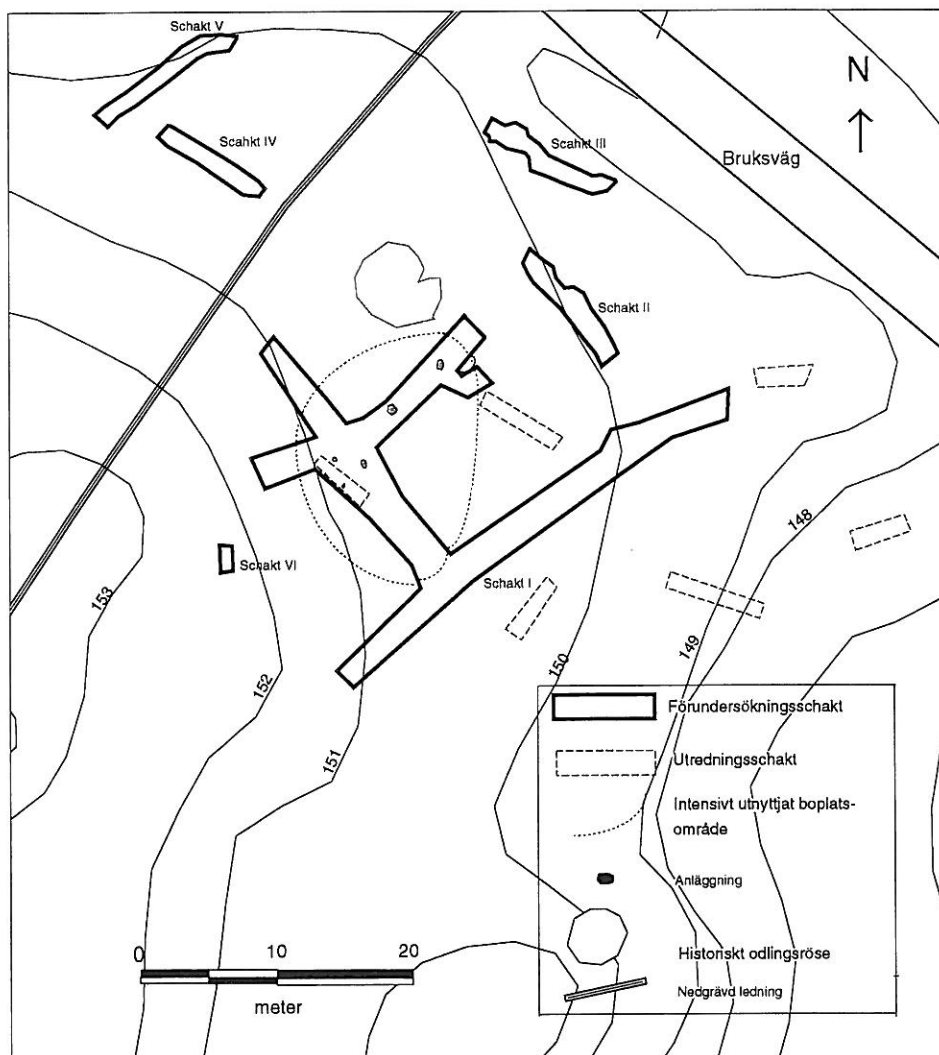
TOPOGRAFI OCH MARKSKADOR

De aktuella boplatserna är belägna i lite uppdragna lägen intill en bred vik av Bolmen. RAÄ 123 ligger på en syd- och östsluttande terrass ca 50 m väster om Bolmens strand. Strax sydväst om boplatserna ligger en blockig moränhöjd och mellan väg 546 och boplatserna sluttar marken ned i en fuktig svacka. Nordnordöst om terrassen finns ett våtmarksområde med ett tillflöde från en bäck som rinner nordväst om boplatserna (fig. 4). Mellan boplatserna och våtmarken finns också en mindre bruksväg.

RAÄ 124 ligger 150 m nordnordöst om RAÄ 123 på en liten, smal terrass i en östsluttning (se fig. 4). Väster om terrassen går ett stråk av blockrik, svårtillgänglig morän i öster sluttar marken ned i en mindre våtmark. Både norr och söder om boplatssytan är marken blockig och otillgänglig. Mellan våtmarken och RAÄ 124 går en ca 3 m bred, nedgrävd ledning som också genomkorsar den nordvästra delen av RAÄ 123.

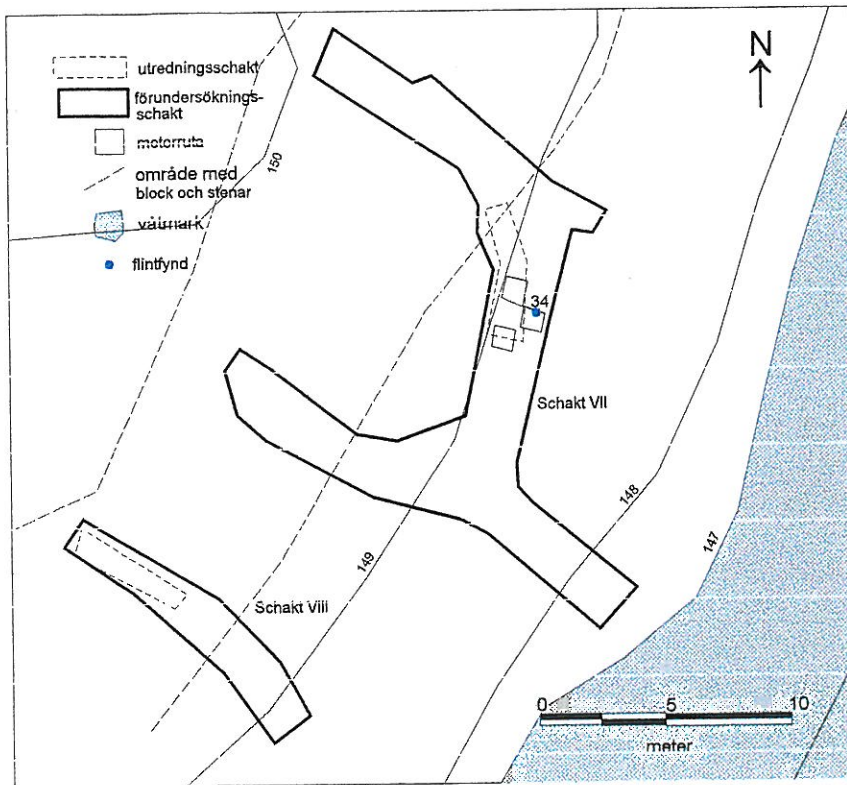
AVGRÄNSNING AV BOPLATSERNA

Inom RAÄ 123 upptogs 360 m² i form av 6 schakt (fig. 5). De syftade i första hand till att avgränsa utredningens fyndförande område och i andra hand till att ta upp ytor som inte varit tillgängliga vid utredningen. Möjligheten fanns att ytterligare aktivitetsytor skulle kunna finnas inom boplatsoområdet. Vid schaktningen banades förnan och matjordlagret av. Schakten var mestadels mellan 0,12 och 0,20 m djupa och jordarten dominerades av siltigt, sandigt åsmaterial. I utredningens fyndförande schakt var det dock grävt till 0,30 m djup och schaktet gick där ned i gulbrun sand. Schakt I som innefattade utredningens fyndförande schakt, var det enda schaktet inom RAÄ 123 där det framkom fynd och anläggningar. I den delen rensades hela ytan med skärslev och det grävdes 5 meterrutor. Den yta som bör undersökas vid en eventuell slutundersökning av platsen omfattar ca 200 till 300 m².



Figur 5. Utredningens och förundersökningens schakt inom RAÄ 123, samt det förmodade röjningsröset.

Inom RAÄ 124 banades ca 120 m² av i anslutning till utredningsschakten (fig. 6). Vid schaktningen banades jorden av till B-horisonten som var ca 0,20 m djupt ned och utgjordes av brungul siltig sand. Större delen av det stora schaktet rensades för hand och i samband med att 3 meterrutor grävdes framkom ett flintfynd.



Figur 6 visar schakten inom RAÄ 124.

FYND

Stenmaterialet är den helt dominerande fyndkategorin och utöver det framkom endast ett litet material bränt ben (se bilaga B). Alla fynd framkom i schakt 1 inom RAÄ 123, utom ett flintavslag som framkom inom RAÄ 124. Vid fyndregistreringen separerades kategorierna material, sakord, vikt i g, bränd/obränd och retuscher. Under sakord registrerades hela eller delar av bestämbara redskapstyper och kärnor, samt hela eller delar av avslag, avfall och splitter. I de fallen det gick avgjordes även slagteknik. Ingen petrografisk undersökning har gjorts av råmaterialet, som alltså är okulärt bedömt (se bilaga B). Stenmaterialet omfattar flinta och kvarts men domineras i antal av flintan. Den utgör ca 64 % vilket motsvarar 49 fynd. Av det har 4 föremål bedömts som Kristianstadflinta, men det kan också vara sydsånsk flinta av sämre kvalitet.

Den bestämbara fyndkategori som dominerar i flintmaterialet är mikrospånen. De utgör totalt ca 47%. Mikrospånen är mellan 0,5 till 1,2 cm breda och de allra flesta är avbrutna. Tillverkningen har antagligen skett med ben- eller hornpuns i så kallad indirekt teknik. Bland föremålen märks också en del av ett större spån, två delar av en skrapa, samt en skrapa med hög retusch och bruksretusch. Denna kan tidigare ha varit en del av ett mikrospånblock. Ingen säker kärna påträffades alltså men väl ett kärnsidesavslag med retusch längs den konvexa

sidan. Den kan ha fungerat som en liten kniv eller skrapa. De övriga flintföremålen har kategoriserats som splitter, avfall, avslagsfragment, samt avslag och de utgör nästan hälften av materialet (fig. 7). Av dem har det endast gått att bedöma teknik på ett avslag som var bipolärt slaget.

	splitter	avfall	avslag	avslagsfragm.	mikrospån	del av spån	del av kärna	skrapa
Flinta	10	4	4	3	23	1	1	3
Kvarts	9	11	2	5			1	

Fig. 7. Sammanfattande fyndtabell (se även bilaga B).

Skrapan som påträffades i två delar utgörs av ett avslag, ca 5 cm långt och intill 3 cm brett, med en kraftig slagbula. En av de retuscherade sidorna är konkav och den andra konvex och de slutar i en rundad spets. Spetsen och en del av skrapans yttersida har vid något tillfälle spruckit av. Det kan eventuellt ha skett vid användningen eftersom skrapan inte är eldpåverkad.

Kvarts materialet innehåller inte många bestämbara föremål utan domineras av splitter, avfall, avslagsfragment och ett mindre antal hela avslag. Det hindrar dock inte att delar av materialet faktiskt har använts till olika ändamål, eftersom kvarts i allmänhet har få formellt typologiserade redskap. I kvarts materialet märks dock en kärnrest med stötkant, vilken är bipolärt slagen, samt ett blockuppfriskningsavslag. Kärnresten är 3 – 3,5 cm lång, intill 2 cm bred och har fem slagytter. Ena delen av kärnresten har spruckit av från stötkanten och ned. Kvarts har inte samma egenskaper som flinta och kan därför inte behandlas likadant rent tekniskt. Endast i tre fall gick det att bedöma slagtekniken och de var alla bipolärt slagna. I stort sätt all kvartsen håller dock hög kvalitet med få föroreningar.

Relativ datering

I stenmaterialet finns mycket få daterande föremålstyper, men förekomsten av mikrospån visar att boplatsen (RAÄ 123) brukats under mesolitikum. Eventuellt kan dateringen snävas in till tidig- eller mellanmesolitikum, dels beroende på att mikrospånen är så dominerande i materialet, dels beroende på frånvaron av senmesolitiska fynd. Perioden, vilken definieras som jägarstenålder, börjar ca 8000 f. Kr. och avslutas omkring 4000 f. Kr. med jordbrukets introduktion. Inget av fynden tyder på att platsen använts under denna senare del av bondestenåldern.

Stratigrafiska förhållanden

Fynden inom RAÄ 123 framkom på 0,12 till 0,20 m djup under grästorven och i de undersökta meterrutorna framkom fynd i skikten ned till 0,30 m djup. Inom dessa nivåer kunde inga stratigrafiska lager eller kulturlager iaktas.

Osteologisk analys

Inom förundersökningens ramar fanns föresatsen att undersöka vilken informationspotential ett eventuellt osteologiskt material från RAÄ 123 och/eller RAÄ 124 skulle ha. Osteologiska analyser av framförallt obränt benmaterial, har länge använts vid arkeologiska undersökningar i hela Sverige. Genom benmaterialet kan man nå kunskap om, jakt- och slakttekniker, åldersbestämning av djuren, samt eventuellt vilken typ av boplats det varit och vid vilken årstid den har utnyttjats. Eftersom stenåldersforskningen i Kronobergs län varit i det närmaste obefintlig de senaste decennierna, finns dock inte en enda osteologisk referens från hela det småländska höglandet.

I samband med undersökningen av RAÄ 123 framkom ett litet bränt benmaterial i anläggning 8 (se fig. 9). Det utgjordes totalt av 27 fragment med en sammanlagd vikt på 3,7 gram. Eftersom benmaterialet var bränt minskar antalet frågor som är möjliga att ställa till det, samtidigt som andra frågeställningar kan vara bättre att ställa till ett bränt material. Mot bakgrund av den enorma kunskapslucka som finns gällande den mesolitiska faunan på småländska höglandet och vetenskapen om att obränt ben sällan bevaras i den sura moränmarken, valde vi att låta analysera det lilla benmaterialet utifrån en specifik frågeställning, nämligen: vad har bränt osteologiskt material för kunskapspotential?

Resultatet från analysen var begränsat då inget av benfragmenten kunde artbestämmas. Undersökningen gav dock för handen att djurarten snarare var däggdjur än fågel eller fisk och bestämningen av ett något större fragment, visade att det kom från ett däggdjur större än ett rådjur (Bestämning: Ola Magnell, Arkeologiska institutionen vid Lunds universitet). Det resultat som dock var mer givande var en diskussion om möjligheterna och begränsningarna för brända benmaterial. Begränsningarna består i att ben blir sköra, förvridna och krymper vid förbränning, vilket innebär att bestämningsarbetet blir mer tidskrävande än för obränt material. Det går heller inte att göra metrisk analys för att undersöka storleksvariationer mellan exempelvis tam- och vildformen av en viss djurart, eller att studera gnag-, slakt- och bearbetningsspår. Möjligheten för analys av tänder, som annars är bra för åldersbestämning begränsas kraftigt eftersom emaljen spricker vid förbränning.

Fördelen med bränt benmaterial är att det bevaras bättre än obränt ben, även i sura jordarter. Det har bland annat vid norrländska undersökningar visat sig, att det i bränt benmaterial funnits betydligt fler djurarter representerade än inom det obrända benmaterialet. Det medför i sin tur att brända ben i vissa sammanhang ger en mer representativ bild av den förhistoriska människans födoval (Eriksson 1997:26).

Sammanfattningsvis kan bränt benmaterial ge goda kunskaper om vilka djurarter som funnits och jagats under stenåldern. Materialet bör dock helst omfatta ca 4 – 5 kg för att vara statistiskt säkerställt. På det småländska höglandet där kunskapsnivån är mycket låg i förhållande till andra delar av landet, är dock varje ny bestämd djurart en kunskapsmässig framgång. Man skall därför inte bortse från att analysera även mindre materialmängder vid arkeologiska undersökningar.

ANLÄGGNINGAR

Inom RAÄ 123 framkom ett flertal mörkfärgningar i schakt 1, men endast fem av dem bedömdes som förhistoriska anläggningar. De tolkades som en liten kokgrop (se fig. 8), tre gropar och ett eventuellt stolphål/grop (för utförliga beskrivningar och ritningar se bilaga A). Kokgropen var ca 0,7 x 0,4 m stor och groparna 0,6 till 0,8 m långa och 0,4 till 0,5 m breda. Den anläggning som eventuellt var ett stolphål var 0,3 m djup medan de övriga anläggningarna var mellan 0,1 till 0,25 m djupa.

Kokgropar och gropar förekommer på boplatser från både sten- brons- och järnålder. Kokgroparna har använts för tillredning av mat och övriga gropar tolkas oftast som avfalls- eller förrådsgropar. I kokgropen framkom som tidigare nämnts ett fåtal fragment brända ben, som tillvaratogs för osteologiska analyser. Bland de övriga anläggningarna framkom endast fynd i en. Det var ett mikrospån som låg ytligt i anläggning 1, en grop. Prover för datering togs i alla anläggningarna och makrofossilprov togs i alla utom anläggning 7 (se bilaga A).



Figur 8 visar ett foto av kokgropen (anl. 8) tagit mot nordöst. Foto Britta Kihlstedt.

¹⁴C- datering och vedartsanalys

Kol från alla anläggningarna vedartsanalyserades och kolprover från anläggning 3, 7 och 8 daterades. I de fall det fanns två vedarter i provet valdes den med lägst egenålder ut för datering. Syftet med dateringarna var att se om anläggningarna och fynden kunde antas ha tillkommit vid samma tillfälle eller under samma tidsperiod. Kolanalysen visade att det skett aktiviteter på undersökningsplatsen vid minst två tillfällen efter den generella datering som fynden gav för handen. Anläggning 3 som bedömts som ett stolphål eller en grop daterades till senneolitikum – äldre bronsålder och anläggning 7 och 8 daterades till romersk järnålder. Kokgropen (anl. 8) och gropen (anl. 7) hade så lika dateringar att de antagligen har tillkommit vid ett tillfälle. Eventuellt kan anläggning 7 ha varit en avfallsgrop för den urrakade kokgropen.

Lab. nr	Anl. nr	¹⁴ C-ålder	Arkeologisk period	Trädslag
	1			hassel, ek
	2			hassel
Ua-17234	3	3 545+-80	senneolitikum - äldre bronsålder	hassel, lind
Ua-17235	7	1 700+-80	romersk järnålder	hassel
Ua-17236	8	1 730+-75	romersk järnålder	ek

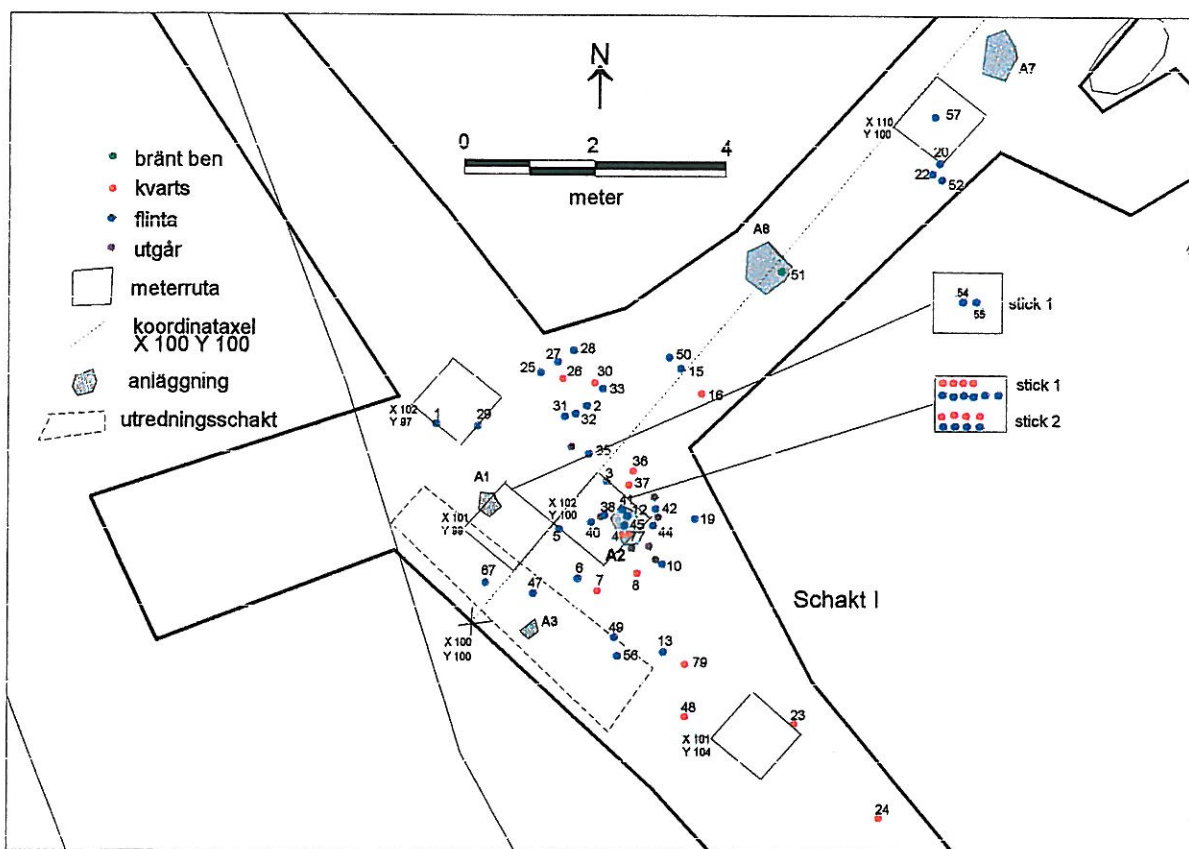
Kalibrering enligt Stuiver et al (1998)

STRUKTURER INOM BOPLATSEN

Fynden av kvarts och flinta inom RAÄ 123 framkom relativt samlat i schakt I. Inom fyndområdet gick det dock att urskilja en stor och en liten koncentration (se fig. 9). Den lilla som låg i anslutning till ruta X110 Y100, utgjordes endast av ett avbrutet mikrospån och två delar av en skrapa. Den större koncentrationen låg centralt i schakt I och i anslutning till de fyra andra grävda meterrutorna. Inom den större koncentrationen låg flint- och

kvartsmaterialet blandat och det gick inte att urskilja något mönster mellan de olika typerna av fyndkategorier.

Anläggningarna framkom dels centralt i fyndkoncentrationen, dels lite perifert (se fig. 9). De av anläggningarna som ¹⁴C-daterades, nämligen 3, 7 och 8, visade sig inte ha samma datering som fynden av slagen kvarts och flinta. Det brända benmaterialet som påträffades i kokgropen (Anl. 8) kan dock på grund av det stratigrafiska sambandet antas vara samtida med den och kokgropen och benmaterialet dateras alltså troligen till romersk järnålder. Anläggning 1 och 2 som inte daterades vid förundersökningen kan dock vara samtida med kvarts- och flintfynden. Anläggning 2 ligger också mycket centralt bland fynden, så om de inte är samtida innebär det att det att kvarts- och flitmaterialet blivit omrört i samband med senare aktiviteter på platsen. Fynden och anläggningarna visar att det inte går att se någon tydlig rumslig uppdelning av olika aktiviteter inom boplatz RAÄ 123.



Figur 9 visar fyndens och anläggningarnas spridning inom RAÄ 123. Fyndnumren hänvisar till bilaga A.

När det gäller RAÄ 124 framkom ett så litet fyndmaterial att det är svårt att tala om en regelrätt boplatz (se fig.6). Det är därför mycket svårt att bedöma vad platsen egentligen representerar. Fynden från utredningen och förundersökningen påträffades inom ett så koncentrerat område att man kan diskutera en tillfällig sitt- eller rastplats. De fåtaliga spåren av att människor har utnyttjat platsen under stenåldern har dock ett vetenskapligt värde i sig. Det innebär ökade kunskaper om hur människorna rörde sig landskapet och ju fler olika typer av lokaler som påträffas desto lättare blir det att diskutera ekonomi och sociala strukturer. RAÄ 124 bedöms dock inte kunna generera mer kunskap genom ytterligare undersökningar av platsen.

BEVARINGSFÖRHÅLLANDEN FÖR ORGANSIKT MATERIAL

Makrofossilanalyser gjordes i prover från anläggning 3 och 8. Bägge proverna var mycket fattiga på makrofossil, men i anläggning 8 framkom en bränd hallonkärna (Bestämning: Mats Regnell, RAÄ, UV-syd). Analysresultaten visade att de generella bevaringsförhållandena inte var speciellt goda. Om det vid en eventuell slutundersökning framkommer anläggningar som dateras till stenåldern, kan en makrofossilundersökning ändå bidra med viktig information.

För att klarlägga bevaringsförhållandena för organiskt material i form av pollen gjordes en mindre undersökning av våtmarken mellan RAÄ 123 och 124. Med en spade gjordes provgropar för att okulärt studera lagrens mäktighet och lagerföljden. Bedömningen som gjordes var att lagrens tjocklek och lagerföljd sannolikt inte skulle kunna innehålla organiskt material så långt tillbaka som till stenåldern. Eftersom det endast framkom ett flintfragment vid förundersökningen av RAÄ 124 fanns ingen anledning att anta att något utkastlager skulle finnas i våtmarken nedanför lokalen. Ytterligare undersökning av våtmarken gjordes därför inte.

RÖJNINGSRÖSE ELLER GRAV ?

Vid avtorvningen och rensningen av det förmodade röjningsröset framstod anläggningen som mycket oregelbunden i formen (fig. 10) Stenarna var 0,15 till 0,35 m stora och lagda i anslutning till ett par markfasta block. Eftersom det inte fanns något kriterium utom rösets ensamma läge som antydde att det kunde vara en grav, bedömdes det som ett röjningsröse. Dateringen är omöjlig att avgöra okulärt, men just det ensamma läget antyder att det är ett historiskt odlingsröse. Ett exempel på röjningsröset som bildats i samband med förhistorisk odling finns ett par hundra meter öster om RAÄ 123 (RAÄ 168), men den typen av fornlämningar innehåller oftast en stor mängd tätt liggande rösen. Sannolikt är det ensamliggande röset inom RAÄ 123 spår efter mycket tillfälliga odlingsaktiviteter på utmarken i historisk tid.



Figur 10 visar ett foto av det till hälften avtorvade och rensade odlingsröset. Taget mot sydsydväst. Foto Åsa Jönsson.

TOLKNING OCH DISKUSSION

RAÄ 123

Den relativa dateringen av fynden gav för handen att boplatz RAÄ 123, utnyttjades under mesolitikum. Trots att det är vanskligt att göra jämförelser med skånska boplatser kan dateringen med hjälp av förekomsten av mikrospån, troligen inskränkas till tidig- eller mellanmesolitikum (9000 till 5000 f. Kr.). Inga anläggningar daterades till den perioden men det utesluter inte att det kan framkomma samtida anläggningar vid en eventuell slutundersökning av platsen, eller att någon av de undersökta anläggningarna som inte daterades vid förundersökningen, är samtida med fynden.

Efter mesolitikum har platsen använts vid åtminstone ytterligare två tillfällen. En grop/stolphål daterades till senmesolitikum – äldre bronsålder och en kokgrop samt en grop daterades till romersk järnålder. Även om trakten är rik på lämningar från stenåldern är inte fallet det samma när det gäller brons- och järnåldern. Odensjö socken ligger i utkanten av Finnvedens fornlämningsrika centralbygd och bebyggelsen verkar här vara splittrad i mindre områden (Kihlstedt 2000). Att döma av fornlämningsbilden runt Odensjö fanns just en sådan mindre bebyggelse där. De ensamliggande rösen och tresidiga stensättningar som finns i närområdet (ex. RAÄ 27) antyder att bebyggelsen etablerades under yngre brons- eller äldre järnåldern och ca 1 km norr om Odensjö finns ett gravfält som preliminärt dateras till yngre järnålder. I närområdet finns även ett flertal områden med fossil åkermark som generellt dateras mellan äldre och yngre järnålder i Finnveden (Lagerås 2000; Högrell m. fl. 2001). Vad de daterade anläggningarna representerar är i nuläget omöjligt att säga, men kokgropen kan indikera någon form av kortvarig rastplats.

Av fyndspridningen i schakt I att döma var den mesolitiska boplatzen relativt liten, bara ca 15 x 15 m stor. Lokalens storlek antyder att platsen inte varit någon permanent boplatz för en stor grupp av människor, utan att den utnyttjats tillfälligt eller säsongvis. Eventuellt har gruppen bestått av ett arbetslag eller ett fåtal familjer.

Inga anläggningar eller byggnadskonstruktioner gick att knyta till boplatzen. Det behöver dock inte betyda att det aldrig har funnits. Anläggningar i form av härdar och gropar kan finnas inom de områden som inte schaktades vid förundersökningen och boplatzkonstruktioner kan ha funnits utan att lämna några som helst spår. Tält eller hyddor som fästs med smala pinnar i marken är exempel på boplatzkonstruktioner som är mycket svåra att upptäcka vid en undersökning. I många fall har spåren helt enkelt inte bevarats alls och vi tvingas till jämförelser med samtida boplatser i andra regioner för att öka förståelsen av hur människorna levde. Vid en eventuell slutundersökning av RAÄ 123 bedöms det som mycket viktigt att söka efter alla typer av byggnadskonstruktioner.

Stenmaterialet visar att det pågått någon form av redskapsproduktion på platsen. När det gäller kvartsmaterialet visar förekomsten av splitter, avfall, avslag och avslagsfragment en relativt normal fördelning för en liten slagplats. Flertalet av de avslag som tillverkades har tagits omhand för att bearbetas vidare eller användas direkt, medan restprodukterna har lämnats kvar.

Flintmaterialet antyder en något annorlunda produktion. Av de 49 fynden i materialet finns endast tio splitter, fyra avfallsbitar och tre avslagsfragment. Utöver det finns det fyra avslag, två skrapor, ett kärnsidaavslag, ett spånfragment och hela 23 delar av mikrospån.

Fördelningen av flintfynden antyder att någon har slagit mikrospån på platsen och de förhållandevis få fynden av avfall och splitter kan bero på att produktionen skett utifrån redan färdigpreparerade mikrospånkärnor. Bo Knarrström har jämfört en tidigmesolitisk boplats i Hamnedaområdet med fem andra inlandslokaler söder om Vänern. Han menar att de mesolitiska jägarnas stora rörlighet i landskapet, främjade bruket av att använda medhavda flintförarbeten som sedan kunde bearbetas på plats (Knarrström 2000:25ff). Kvarts materialet som fanns naturligt i närområdet behövde däremot inte brukas med samma sparsamhet.

Den ovanstående tolkningen av fyndfördelningen bygger på att fynden ligger mer eller mindre in situ och att det vi funnit är spåren av redskapsproduktion på platsen. Vi kan dock inte vara helt säkra på att kvarts- och flintföremålen inte är avfall som slagits någon annanstans och deponerats där vi fann det. Om så är fallet får vi mer kunskap om avfallshantering och värderingar kring avfall under stenåldern, än om själva redskapstillverkningen. På en så liten och tillfällig boplats som RAÄ 123 verkar vara, är det dock mindre troligt att det funnits behov för systematisk avfallshantering.

Förekomsten av så många avbrutna mikrospån förefaller motsägelsefullt. Dels med tanke på att flera av dem skulle ha kunnat bearbetats vidare till mikroliter, dels med tanke på att flinta var ett värdefullt importmaterial. En tolkning är att man slängt gamla mikrospån som suttit i ett sammansättningsredskap och sedan tillverkat nya. Det som motsäger den tolkningen är dock att inget av mikrospånen har någon retusch eller bruksretusch. Fragmenteringsgraden kan också bero på att mikrospånen gått av i samband med senare tiders användning av platsen. Varför de lämnades kvar förblir en öppen fråga.

I nuläget tolkas RAÄ 123 som en liten boplats där redskap tillverkats. Att kunna göra den bedömningen är bra, men bara för att källmaterialet från stenåldersboplatserna på det småländska höglandet i regel är sparsamt får man inte nöja sig med att göra bedömningen slagplats. Då är risken att fornlämningsbilden från mesolitikum ter sig som ett landskap av platser för redskapsproduktion. Den långsiktiga målsättningen måste istället vara att försöka förstå boplatsernas funktioner i ett större sammanhang av lokaler med olika funktioner. Det kan exempelvis vara jaktstationer för speciella byten, lokaler för fiske, eller större samlingsplatser och boplatser.

RAÄ 124

När det gäller RAÄ 124 betydde den mycket sparsamma fyndmängden och det faktum att det inte gick att iaktta några anläggningar, att lokalen inte kunde dateras. Det är därför mycket svårt att diskutera hur den har använts och dess kronologiska relation till RAÄ 123.

I bland annat Norge har man vid ett antal inventeringstillfällen registrerat även mycket små lokaler, liknande RAÄ 124 (ex. Bjerk 1989; Knutsson m. fl. 1990) och trots att de i många fall kan vara svåra att förstå, kan den typen av "sittplatser" eller rastplatser ge viktig förståelse av hur de mesolitiska människorna utnyttjade landskapet. Den antikvariska debatten har de senare årtionden förskjutits från enskilda fornlämningsobjekt till miljöer och förståelsen av samspelet mellan fornlämningar och den omgivande miljön. Denna förskjutning har sedan 70-talet tagit sig olika teoretiska uttryck inom arkeologin och präglas idag av att kulturlandskapet har skapats av människor, eftersom det består av platser vars betydelser är avhängiga betraktaren. Till följd av dagens fornlämningsbegrepp som i praktiken säger att en boplats är mer intressant ju fler fynd som framkommer, samt om den har ett "bra" topografiskt läge,

riskerar små lokaler att hamna utanför begreppet fornlämning. Detta trots att det är platser som uppenbarligen haft en funktion i de förhistoriska människornas vardag (Kihlstedt 1996).

SAMMANFATTNING

Smålands museum har efter Länsstyrelsens beslut genomfört en arkeologisk förundersökning av RAÄ 123 och 124 i Odensjö socken, Ljungby kommun. Undersökningen föranleddes av planerad bostadsbebyggelse och beställaren var Ljungby kommun.

Vid den föregående arkeologiska utredningen av de båda fornlämningarna framkom att RAÄ 123 och 124 utgjorde två små stenåldersboplatser (Kihlstedt 2000). Syftet med förundersökningen var att klarlägga boplatsernas informationspotential inför en eventuell slutundersökning, samt att klargöra att ett förmodat historiskt röjningsröse inom RAÄ 123 verkligen var ett röjningsröse och inte en grav.

RAÄ 124 visade sig vara en mycket liten och avgränsad boplatz. Endast ett avfallsfragment av flinta framkom och tillsammans med fynden från utredningen har alltså endast tre flintföremål framkommit. Lokalen, som inte gick att datera, bedöms som en tillfällig rastplats. Den anses dock inte kunna generera ytterligare kunskap genom en eventuell slutundersökning.

RAÄ 123 bedömdes utifrån flint- och kvartsmaterialet som en tillfälligt utnyttjad boplatz från tidig- eller mellanmesolitikum och den yta som bedöms vara aktuell att undersöka vid en eventuell slutundersökning, omfattar ca 200 till 300 m². Fynden framkom under grästorven och intill 0,3 m djupt. Inom det skiktet kunde inga stratigrafiskt avgränsbara lager urskiljas. Fynden dominerades av kvarts- och flintföremål, men det framkom även ett litet material av brända ben. Flintföremålen utgjorde ca 64 % av stenmaterialet och av det utgjordes en stor grupp av mikroskopån. Bland kvartsföremålen var endast ett litet antal typologiskt bestämbara. På boplatzen framkom fem anläggningar varav en daterades till senneolitikum – äldre bronsålder och två till romersk järnålder. Vid en eventuell särskild arkeologisk undersökning kan det dock framkomma anläggningar som är samtida med fyndmaterialet och som kan bidra till ytterligare förståelse av lokalens funktion. Bevaringsförhållandena för organiskt material bedömdes inte vara speciellt goda i de undersökta anläggningarna respektive i våtmarken mellan RAÄ 123 och 124. Söder om boplatserna finns dock ett större våtmarksområde som skulle kunna undersökas vid en eventuell särskild undersökning. Kunskap om den samtida växtligheten på platsen kan ge ett bra underlag för diskussion kring boplatzens funktion och eventuellt om tiden för Bolmens tippning. Det förmodade odlingsröset som undersöktes, visade sig vid avtorvningen verkligen utgöra ett odlingsselement och inte en grav.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA DATA

Länsstyrelsens dnr:	220-4153-00
Smålands museums dnr:	110-527/00
Landskap:	Småland
Kommun:	Ljungby
Socken:	Odensjö
Fastighet:	Odensjö 3:11
Topografiska kartan:	Värnamo 5D SV
Ekonomiska kartan:	5E 1d
RAÄ nr:	123 och 124
Koordinater:	X6305,48 Y1366,04 respektive X6305,62 Y1366.10
Typ av exploatering:	Förundersökning
Uppdragsgivare:	Ljungby kommun
Ansvarig institution:	Smålands museum
Fältarbete:	19/10 till 27/10 2000
Personal:	Åsa Jönsson och Britta Kihlstedt från Smålands museum, samt Björn Nilsson från Arkeologiska institutionen i Lund.

Koordinatsystemet inom RAÄ 123 är fristående från rikets nät.
Dokumentationsmaterialet förvaras i Smålands museums kulturmiljöavdelnings arkiv.

LITTERATUR

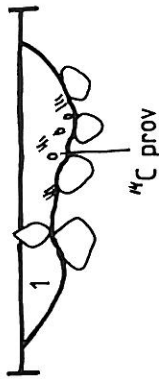
- Bjerk, H.B. 1989. Forskningsstyrt kulturminnesförvaltning på Vega, Nordland. En studie av steinaldersmenniskens boplassmønster og arkeologiske letemetoder. *Gunneria 61*. Trondheim.
- Eriksson, M. 1997. Är fem bävvar mer än fyra älgar? En studie i representativitet av osteologiskt material från norrländska boplatser. *D-uppsats i förhistorisk arkeologi. Arkeologiska institutionen vid Lunds universitet*.
- Hansson, M. 2000. Från renjägare till viking. En arkeologisk historia om södra Småland. I: Johansson, L. (red) *Landen kring sjöarna. En historia om Kronobergs län i mångtusenårigt perspektiv*, Växjö.
- Högrell, L. Selling, S. och Sundström, Y. 2001. Under tryckning. *Smålands museums rapport 2000:8*.
- Kihlstedt, B. 1996. Boplatsebegreppet i antikvarisk praxis. *Stenålder i Stockholms län. Två seminarier vid Stockholms läns museum*. Utgiven av Stockholms läns museum.
- Kihlstedt, B. 2000. Arkeologisk utredning. Odensjö. *Smålands museums rapport 2000:10*.
- Kjellmark, K. 1932-1944. *Värends fornminnen*. Växjö.

- Knarrström, B. 2000. Tidigmesolitisk bosättning i sydvästra Småland. En komparativ studie över stenteknologi och regionala bosättningsmönster med utgångspunkt i en boplats vid Hamneda. I: Lagerås, P. (red) Arkeologi och paleoekologi i sydvästra Småland. Tio artiklar från Hamnedaprojektet. *Riksantikvarieämbetet Arkeologiska undersökningar Skrifter No 34*.
- Knutsson, K. Uleberg, E & Welinder, S. 1990. One fine day in the Norwegian High Mountains. *Universitetets Oldsakssamling Årsbok 1989/1990*.
- Lidén, O. 1943. Småländsk stenålder. *En bok om Småland*. Utgiven av Smålands gille i Stockholm. Stockholm
- Lagerås, P. 2000. Järnålderns odlingsystem och landskapets långsiktiga förändring. I: Lagerås, P. (red) Arkeologi och paleoekologi i sydvästra Småland. Tio artiklar från Hamnedaprojektet. *Riksantikvarieämbetet Arkeologiska undersökningar Skrifter No 34*.
- Palmgren, L.F. 1878. Minnen från stenåldern i Småland. *Svenska fornminnesföreningens tidskrift. Bd 3*. Stockholm.
- Persson, C. 1997. Mesolitikum i Jönköpings län. Det nära förflutna - om arkeologi i Jönköpings län. Småländska kulturbilder 1997. *Meddelanden från Jönköpings läns hembygdsförbund och stiftelsen Jönköpings läns museum LXVII*.
- Sundelin, U. 1921. Om stenåldersfolket och sjönötens invandring till det småländska höglandet. *Ymer*, 40:e årgången, 1920. Stockholm.
- Sänkta och utdikade sjöar i Kronobergs län*. Utgiven av Länsstyrelsen i Kronobergs län.
- Taffinder, J. 1982. The stone age in southern Småland. A presentation of the existing assemblages with special consideration of their Mesolithic components. *C-uppsats i arkeologi, Uppsala VT 1982*.
- Willstedt, R. (red) 1989. *Kronobergs natur. Naturvårdsprogram för Kronobergs län*. Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Bilaga A

Anl nr	Typ	Fyllning	Längd	Bredd	Djup	Kolprov	Makroprov	Övrigt
1	Grop	1) Brungrå, siltig sand m inslag av sot och kol.	0,80 m	0,35 m	0,14 m	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Ej daterat el. analyserat.
2	Grop	1) Brun siltig, ngt. humös sand.	0,70 m	0,50 m	0,10 m	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Ej daterat el. analyserat.
3	Grop/stp	1) Ljus, homogen, brungrå siltig sand.	0,70 m	0,36 m	0,32 m	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Proverna analyserade.
7	Grop	1) Sotig, humös, ngt grusig sand. Rundade stenar. Träkol.	0,86 m	0,45 m	0,45 m	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Kolprov daterat
8	Kokgrop	1) Sotig rödbr. siltig sand m sten och grus	0,70 m	0,50 m	0,24 m	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>	Makroprov analyserat.
8	Kokgrop	2) Mkt sotig, kompakt sand m kol och skörbr sten				<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	Kolprov daterat

A1



A2



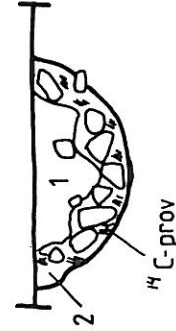
A3



A7



A8



Bilaga B

Material	Sakord	Fyndnr	ExternId	Vikt i g	Kommentar	Bränd	Retusch
Ben	Avfall	51	OD*PFM*51	0,1	I anläggning 8.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Ben	Avfall	87	Rensfynd	0,4	Ej inmätt. 3 bitar framk. vid rensning i ansl. till A8.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Ben	Avfall	88	Rensfynd	1,9	Ej inmätt. 16 bitar framk. vid rensning i ansl. till A8.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Ben	Avfall	89	Rensfynd	0,5	Ej inmätt. 6 bitar framk. vid rensning i ansl. till A8.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Ben	Avfall	90	Rensfynd	0,1	Ej inmätt. 1 bit framk. vid rensning i ansl. till A8	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kristianstadsflinta	Avslag	15	OD*PFM*15	0,6	2,5 x 0,1-0,9 cm. Retusch längs den ena kanten.	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Kristianstadsflinta	Avslag	35	OD*PFM*35	0,6	Bipolärt avslag.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kristianstadsflinta	Kärnsidaavslag	1	OD*PFM*1	7,9	4,4 x 1,0-2,0 cm. Retusch längs ena sidan.	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Kristianstadsflinta	Mikrospån	28	OD*PFM*28	0,4	Medialdel, 1,7 x 0,8 cm.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avfall	16	OD*PFM*16	3,9	Endast en sida slagen.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avfall	23	OD*PFM*23	10,8	Alla sidor slagna. Fin kvalitet.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avfall	36	OD*PFM*36	0,4		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avfall	37	OD*PFM*37	0,7	Ngt. tveksam.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avfall	38	OD*PFM*38	2,8	Ev. en sida slagen. Tveksam.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avfall	58	x102 y100	20,6	Blockupprifningsavslag?. Stick 2, 0,05-0,10 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avfall	59	x102 y100	1,4	Fin kvalitet. Stick 2, 0,05-0,10 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Material	Sakord	Fyndnr	ExternId	Vikt i g	Kommentar	Bränd	Retusch
Kvarts	Avfall	60	x102 y100	0,4	Fin kvalitet. Stick 2, 0,05-0,10 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avfall	61	x102 y100	0,3	Stick 2, 0,05-0,10 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avfall	77	A2	0,7	Ej inmätt, men i A2.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avfall	82	Rensfynd	0,8	Ej inmätt. I fyndtäta området av RAA 123. Fin kvalitet.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avslag	78	Rensfynd	3,2	Ej inmätt. Bipolärt slaget. Fin kvalitet.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avslag	8	OD*PFM*8	2,3	Bipolärt slaget (?)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avslagsfragment	11	Rensfynd		Ej inmätt. Plattformsavslag (?)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avslagsfragment	24	OD*PFM*24	0,8	Fin kvalitet.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avslagsfragment	26	OD*PFM*26	1,2	Fin kvalitet.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avslagsfragment	4	OD*PFM*4	1,4	Fin kvalitet.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Avslagsfragment	83	Rensfynd	0,1	Ej inmätt. I fyndtäta området av RAA 123. Fin kvalitet.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Kärnrest	17	Rensfynd		Ej inmätt. Bipolärt slagen m. stötkant.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Splitter	30	OD*PFM*30	0,1	Fin kvalitet.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Splitter	48	OD*PFM*48	0,1	OBS! Två splitter.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Splitter	62	x102 y100	0,2	Lite osäker. Stick 2, 0,05-0,10 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Splitter	7	OD*PFM*7	0,1		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Splitter	74	x102 y100	0,1	Stick 1, 0-0,05 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Splitter	75	x102 y100	0,1	Stick 1, 0-0,05 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Material	Sakord	Fyndnr	Externld	Vikt i g	Kommentar	Bränd	Retusch
Kvarts	Splitter	76	x102 y100	0,2	Stick 1, 0-0,05 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Splitter	79	x101,76 y102,9	0,1	Rensfynd	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Kvarts	Splitter	86	Rensfynd	0,1	Ej inmätt. I fyndfåta området av RAÄ 123.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästskånsk flinta	Avfall	45	OD*PFM*45	0,7	Blåbränd.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästskånsk flinta	Avfall	63	x102 y100	0,4	Stick 2, 0,05-0,10 m.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästskånsk flinta	Avfall	68	x102 y100	0,2	Stick 1, 0-0,05 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästskånsk flinta	Avfall	69	x102 y100	0,3	Stick 1, 0-0,05 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästskånsk flinta	Avslag	12	OD*PFM*12	1,7		<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästskånsk flinta	Avslag	42	OD*PFM*42	0,6		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästskånsk flinta	Avslagsfragment	5	OD*PFM*5	0,4	Avslagsfragment med krusta.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästskånsk flinta	Avslagsfragment	65	x102 y100	0,2	Stick 2, 0,05 - 0,10 m.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästskånsk flinta	Avslagsfragment	72	x102 y100	0,1	Stick 1, 0-0,05 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästskånsk flinta	Del av skrapa	57	x110 y100	3,9	Bortsprängd dela av nr 20. 4,0 x 2,2 cm. Skikt 1, 0 - 0,05 m.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästskånsk flinta	Mikrospån	10	OD*PFM*10	0,3	Proximaldel, 2,0 x 0,5 cm.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästskånsk flinta	Mikrospån	2	OD*PFM*2	0,3	Två delar, proximal- och medialdel, 2,7 x 0,6 cm.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästskånsk flinta	Mikrospån	22	OD*PFM*22	0,2	Distal del. OBS! Passar ihop med nr 52.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästskånsk flinta	Mikrospån	25	OD*PFM*25	0,4	Medialdel. 0,1-1,5 x 0-1,1 cm.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästskånsk flinta	Mikrospån	27	OD*PFM*27	0,6	Proximaldel, 2,1 x 1,0 cm.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Material	Sakord	Fyndnr	Externld	Vikt i g	Kommentar	Bränd	Retusch
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	33	OD*PFM*33	0,9	Medialdel, 1,8 x 1,1 cm.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	41	OD*PFM*41	0,1	Medialdel, 0,9 x 0,5-0,8	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	47	OD*PFM*47	1,2	Medialdel, 3,0 x 0,5-1,0 cm.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	49	OD*PFM*49	0,1	Distal del, 1,0 x 0,5 cm.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	52	OD*PFM*52	0,4	Medialdel, 1,3 x 1,0 cm. OBS! Passar ihop med nr. 22.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	53	Rensfynd	0,4	Ej inmätt. Proximal och medialdel, 2,7 x 0,5 cm.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	54	x101 y99	0,6	Proximaldel, 2,3 x 0,7 cm. Sick 1, 0 - 0,05 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	55	x101 y99	1,0	Medialdel, 3,5 x 0,7-1,2 cm.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	6	OD*PFM*6	0,4	Proximaldel, 1,6 x 1,0 cm.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	64	x102 y100	0,6	Proximaldel, 1,7 x 1,0 cm. Stick 2, 0,05 - 0,10 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	66	x102 y100	0,4	Medialdel, krusta, 2,0 x 0,5-0,7 cm. Stick 2, 0,05-0,10 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	70	x102 y100	0,4	Proximaldel, 2,1 x 0,8 cm. Stick 1, 0-0,05 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	71	x102 y100	0,5	Medialdel, 1,0 x 1,1 cm. Stick 1, 0-0,05 m.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	73	x102 y100	0,1	Medialdel, 0,8 x 0,5 cm. Stick 1, 0-0,05 m.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	80	Rensfynd	1,0	Ej inmätt. Fyndtäta omr. av RAÄ 123. Medialdel, 2,6 x 0,6-0,9 cm.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	81	Rensfynd	0,3	Ej inmätt. Fyndtäta omr av RAÄ 123. Medialdel, 0,8 x 0,8 cm.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Mikrospån	84	Rensfynd	0,2	Ej inmätt. Fyndtäta omrt av RAÄ 123. Proximaldel, 1,0 x 0,7 cm.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Skrapa	20	OD*PFM*20	9,1	Avslagsskrapa, 5,0 x 0-3,0 cm. Passar m nr 57.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>

Material	Sakord	Fyndnr	Externld	Vikt i g	Kommentar	Bränd	Retusch
Sydvästkånsk flinta	Skrapa	31	OD*PFM*31	10,9	Skrapa, hög retusch, ca 3,0 x 3,0 cm. Mi.spånblock?	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Spånfragment	19	OD*PFM*19	1,5	1,7 x 1,5 cm. Ena sidan förstörd. Ev. liten retusch.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Splitter	13	OD*PFM*13	0,2	Slagbula och lite krusta.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Splitter	29	OD*PFM*29	0,1	Ev. lätt bränd.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Splitter	3	OD*PFM*3	0,1	Vitbränd.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Splitter	32	OD*PFM*32	0,1	Slagbula.	<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Splitter	40	OD*PFM*40	0,1		<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Splitter	44	OD*PFM*44	0,1		<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Splitter	50	OD*PFM*50	0,1		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Splitter	56	x101,5 y102,8	0,1	Rensfynd	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Splitter	67	x100,7 y99,8	0,6	Rensfynd (Ovan Anl. 10 som utgick).	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Sydvästkånsk flinta	Splitter	85	Rensfynd	0,1	Ej inmätt. I det fyndtäta området av RAÄ 123.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Utgår		14	OD*PFM*14		UTGÅR	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Utgår		18	OD*PFM*18		UTGÅR	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Utgår		21	OD*PFM*21		UTGÅR	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Utgår		39	OD*PFM*39		UTGÅR	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Utgår		43	OD*PFM*43		UTGÅR	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Utgår		46	OD*PFM*46		UTGÅR	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Material	Sakord	Fyndnr	ExternId	Vikt i g	Kommentar	Bränd	Retusch
Utgår		9	OD*PFM*9		UTGÅR	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>